

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT KWALITEITSONDERZOEK VOORTGEZET ONDERWIJS

VMBOGT

Plaats : 's-Gravenhage
BRIN nummer : 17HR|00|VMBOGT
Onderzoeksnummer : 196399
Datum onderzoek : 29 mei 2013
Datum vaststelling : 22 juli 2013

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	5
CONCLUSIE EN TOEZICHTARRANGEMENT	7
BEVINDINGEN.	8
Algemeen beeld.	8
Kwaliteits- en nalevingsprofiel.	8
Toelichting bij kwaliteitsprofiel.	10

INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 29 mei 2013 een onderzoek uitgevoerd op de theoretische leerweg van het vmbo van Hofstad Mavo naar de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. Het doel van dit onderzoek is om een beeld te vormen van de kwaliteit van het onderwijs op deze afdeling. Daarmee geldt dit onderzoek ook als het bezoek dat de inspectie op alle scholen voor voortgezet onderwijs ten minste eens in de vier jaar aflegt.

De bevindingen uit dit onderzoek worden gebruikt om te bezien of het bestaande basisarrangement kan worden gehandhaafd. Eventueel geconstateerde tekortkomingen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse.

Onderzoeksopzet

De inspectie heeft de indicatoren uit het kernkader onderzocht. Dit is het kader dat de inspectie bij haar kwaliteitsonderzoeken minimaal beoordeelt. Om het onderzoek goed te laten aansluiten bij de specifieke kenmerken van Hofstad Mavo, theoretische leerweg van het vmbo is het onderzoek aangevuld met indicatoren uit het aanvullende kader. Zo zijn indicatoren over ondersteuning en begeleiding (achterstandsbestrijding) en leertijd toegevoegd. Deze indicatoren zijn toegevoegd omdat ze gezien de leerlingenpopulatie van extra belang zijn of omdat tijdens de voorbereiding van het onderzoek hierover vragen zijn ontstaan.

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Onder de leerlingen is een digitale vragenlijst uitgezet waarin leerlingen bevraagd worden naar hun oordeel over het didactisch handelen.
- Analyse van documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd en tijdens het schoolbezoek heeft overhandigd.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal lessen de onderwijspraktijk is geobserveerd. Bovendien heeft de inspectie over de kwaliteit van de indicatoren gesprekken gevoerd met het management.
- Op uw school is verder een gesprek gevoerd met leerlingen, docenten en zorgfunctionarissen.

Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de directie en bestuur.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek gebaseerd op het Toezichtkader voortgezet onderwijs 2013.

In het jaarwerkplan verantwoordt de inspectie welke wettelijke aspecten zijn onderzocht. Deze documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staat de conclusie van het onderzoek en wordt het vigerende toezichtarrangement weergegeven. In hoofdstuk 3 zijn de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke voorschriften weergegeven. Dit wordt gevolgd door een paragraaf waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven.

CONCLUSIE EN TOEZICHTARRANGEMENT

De inspectie concludeert dat de kwaliteit van het onderwijs op de afdeling vmbo theoretische leerweg op het merendeel van de onderzochte onderdelen grotendeels op orde is, maar op een beperkt aantal onderdelen kan de kwaliteit verbeterd worden.

Om die reden wordt het reeds aan de school toegekende basisarrangement gehandhaafd. De bevindingen zullen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse.

Naleving

Er zijn geen tekortkomingen geconstateerd in de naleving van wettelijke voorschriften, die vanwege het programmatisch handhaven standaard zijn gecontroleerd.

BEVINDINGEN

Algemeen beeld

De kwaliteit van het onderwijs op de afdeling vmbo theoretische leerweg van Hofstad Mavo is op de onderzochte onderdelen grotendeels van voldoende niveau.

De opbrengsten zijn stabiel en voldoende tot goed. Het algemene beeld van de lessen is voldoende. De zorg is over het algemeen voldoende. Op het punt van achterstandsbestrijding is de school in ontwikkeling maar de aanpak voldoet nog niet aan de normen van de inspectie. De kwaliteitszorg is over het algemeen voldoende. De evaluatie van het primaire proces dient versterkt te worden.

Het bovenstaande algemene oordeel wordt hieronder toegelicht. In paragraaf 3.2 staat het kwaliteitsprofiel in de vorm van oordelen op onderzochte indicatoren. In paragraaf 3.3 staat een toelichting bij dat profiel. Daarbij komen achtereenvolgens de volgende aspecten aan bod: de opbrengsten, het onderwijsproces, de kwaliteitszorg.

Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel staan de indicatoren die dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

De inspectie heeft daarnaast onderzocht of wordt voldaan aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3	4	5
1.1	De leerlingen behalen in de onderbouw het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.			•		
1.2.3	De leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding vmbo-gt.				•	

De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3	4	5
1.3.3	De leerlingen van de opleiding vmbo-gt behalen voor het centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.			•		
1.4.3	Bij de opleiding vmbo-gt zijn de verschillen tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen van een aanvaardbaar niveau.			•		

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken		1	2	3	4
4.2	De school realiseert minimaal de wettelijk verplichte onderwijstijd.			•	
4.3	De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.			•	

Het schoolklimaat is ondersteunend en gericht op een brede vorming		1	2	3	4
5.5	De school kent een op ondersteuning en begeleiding gerichte cultuur.			•	

Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling		1	2	3	4
7.1	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.			•	
7.2	De leerlingen krijgen een begrijpelijke uitleg.			•	
7.3	De leerlingen zijn actief betrokken.			•	

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning) (De school bestrijdt effectief achterstanden.)		1	2	3	4
9.3	De school heeft doelen gesteld die erop gericht zijn om achterstanden te bestrijden.		•		

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.			•	
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces		1	2	3	4
13.1	De school evalueert systematisch het onderwijsproces.		•		
13.2	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.			•	
13.3	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.			•	

Nalevingsindicatoren 2013		Onvoldoende	Voldoende
N1	Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de verplichte onderdelen (WVO, art. 24c en 24a).		•
N2	Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de verplichte onderdelen (art. 24c en 24 WVO).		•
N4	Door of namens het bestuur zijn het Examenreglement en het PTA naar de inspectie gestuurd en deze documenten bevatten de verplichte onderdelen (Eindexamenbesluit art. 31).		•

Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Opbrengsten

De opbrengsten zijn voldoende tot goed en laten over de laatste jaren heen een stabiel beeld zien. Het rendement in de onderbouw is voldoende en in de bovenbouw is het goed. De gemiddelde eindexamencijfers zijn voldoende en het verschil tussen het cijfer voor het centraal examen en het schoolexamen valt binnen de norm die de inspectie hanteert (0.5 punt verschil).

Voor een beperkt aantal vakken (geschiedenis en aardrijkskunde) halen de leerlingen relatief lage cijfers voor het eindexamen en is het verschil tussen het gemiddelde cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen hoger dan de norm die de inspectie hanteert (0.5 punt verschil).

Het onderwijsproces

De lessen zijn over het algemeen als voldoende beoordeeld. Leerlingen weten wat ze moeten doen, de uitleg is begrijpelijk en leerlingen zijn actief betrokken bij de les. De kwaliteit van de lessen wisselt echter sterk. De inspectie heeft een aantal lessen gezien waarbij zowel de didactische als ook de pedagogische vaardigheden goed op niveau waren. Over het algemeen betrof dit lessen in de bovenbouw. Daar werden de leerlingen op een plezierige en als het nodig was op een vasthoudende manier bij de les gehouden. Er was sprake van een logische opbouw in de les. Een beperkt aantal lessen viel uit op eerder genoemde punten. In deze lessen waren leerlingen zelfstandig aan het

werk maar werden daarbij te veel aan hun lot overgelaten. Het rendement van deze laatste lessen was daardoor gering.

Verder is ook onderzocht of lessen op tijd begonnen en niet te vroeg eindigden en of de school voldoende onderwijstijd realiseert. Beide indicatoren zijn door de inspectie als voldoende beoordeeld. De enquête die door de inspectie voorafgaand aan het bezoek onder leerlingen is gehouden, ondersteunt deze bevinding. Verder blijkt uit documenten dat de school de geplande en gerealiseerde tijd zorgvuldig bijhoudt.

De zorg en begeleiding is over het algemeen als voldoende beoordeeld. De school neemt genormeerde toetsen af voor taal en rekenen in de eerste en de derde klas. De leerlingenzorg is goed georganiseerd. Het is helder wie waarvoor verantwoordelijk is. Er is zowel hulp voor leerlingen met sociaal-emotionele problemen alsook hulp voor leerlingen met leerproblemen. In de organisatie is dit onderscheid duidelijk zichtbaar (er zijn afzonderlijke zorgcoördinatoren voor deze gebieden).

De inspectie beoordeelt de bestrijding van achterstanden nog als onvoldoende. De school neemt weliswaar genormeerde toetsen af voor rekenen en taal maar de resultaten leiden nog niet tot een doelgericht hulpaanbod (doelgericht in de zin van toegespitst op de geconstateerde achterstanden van individuele leerlingen). Voor een deel wordt dit verklaard doordat de genormeerde toetsen nog niet zo lang geleden zijn ingevoerd. De cyclus van diagnose - hulp - evaluatie is daarom nog niet afgerond.

Een doelgericht hulpaanbod is wel noodzakelijk zowel op het gebied van taal als rekenen.

De eerste resultaten van de TOA-toetsen laten zien dat leerlingen met name achterstanden hebben bij rekenen. Op het gebied van taal lijken de achterstanden in eerste instantie mee te vallen. Echter de school heeft tot nu toe alleen toetsen afgenomen op het gebied van taalverzorging. Uit gesprekken met leraren en ook op basis van lesbezoeken blijkt dat leerlingen op het gebied van taal met name moeite hebben met begrijpend lezen en woordenschat. Dit zou volgens de vakleraren ook één van de verklaringen zijn voor de tegenvallende examencijfers bij aardrijkskunde en geschiedenis.

De school heeft een extra hulpaanbod op het gebied van begrijpend lezen (extra uur voor de eerste klassers) maar dit is nog onvoldoende toegespitst op verschillen tussen leerlingen en beperkt zich tot de eersteklassers. Verder zijn er nog geen duidelijke afspraken op het gebied van vakoverstijgend taalbeleid. De inspectie constateert wel ontwikkelingen op dit gebied. De werkgroep

taalbeleid heeft een pakket samengesteld dat docenten handreikingen biedt om in eigen vaklessen effectief aandacht te besteden aan de ontwikkeling van de Nederlandse taal bij hun leerlingen. Dit moet echter nog geïmplementeerd worden.

De inspectie beoordeelt de ondersteuning en begeleiding door mentoren als voldoende. Gesprekken met mentoren vinden regelmatig plaats en leerlingen zijn over het algemeen tevreden over de begeleiding door mentoren. Toch is tijdens het onderzoek een aantal aandachtspunten naar voren gekomen:

- daar waar leerlingen tijdens de talenturen gewend zijn om samen met de begeleider doelen te formuleren en te reflecteren op de realisatie hiervan, wordt deze werkwijze nog weinig toegepast tijdens de mentorgesprekken.
- sommige leerlingen geven aan dat de inhoud van de individuele mentorgesprekken zich voornamelijk richt op de leerprestaties en minder op het welbevinden. Op grond van de enquête onder leerlingen en gesprekken met hen, blijkt dat sommige leerlingen ervaren dat enkele groepen leerlingen het schoolklimaat op een negatieve manier beïnvloeden. Het blijkt hier met name te gaan om leerlingen in het tweede leerjaar. Schoolleiding en team herkennen deze bevinding en hebben deels al maatregelen genomen. Om goed de vinger aan de pols te houden bij de leerlingen is het van belang dat juist in mentorgesprekken ook systematisch naar het welbevinden van leerlingen wordt gevraagd.

De kwaliteitszorg

De school bewaakt in voldoende mate de ontwikkeling van de opbrengsten. De opbrengsten worden op sectieniveau en binnen de schoolleiding besproken. Ongeveer drie keer per jaar is er overleg tussen schoolleiding en secties. Vertrekpunt hierbij is het vakwerkplan. Onderdeel hiervan is de stand van zaken met betrekking tot de resultaten voor het schoolexamen en het centraal examen. In het geval de resultaten van een bepaald vak achterblijven, worden verbetermaatregelen geformuleerd in het vakwerkplan. De effectiviteit van de verbeterplannen kan worden vergroot als de problematiek scherper wordt geanalyseerd (bv. resultaten van Wolf-analyses verwerken) en de verbetermaatregelen concreter worden beschreven (onder meer de beoogde effecten). Meer doelgerichte verbeterplannen stellen de school beter in staat om gericht te evalueren en te onderzoeken of de ingezette verbetermaatregelen eventueel bijstelling behoeven.

De bewaking van het onderwijsproces is op een aantal punten voldoende. Er is in de afgelopen periode veel ontwikkeld en ingevoerd om het onderwijsprogramma te verbeteren. Met name talentontwikkeling en loopbaan- en beroepsoriëntatie hebben hierbij veel aandacht gekregen. Dit heeft onder meer geleid tot zogenoemde talenturen in de onderbouw en in de bovenbouw tot de invoering van een maatschappelijke en bedrijfsstage. Uit evaluaties (onder meer collegiale visitatie) en gesprekken met leerlingen blijkt dat dit onderdeel van het onderwijsprogramma wordt gewaardeerd. Dit heeft onder meer ook geleid tot een groei van het leerlingenaantal.

De borging van de kwaliteit van het onderwijsproces is voldoende. Argumenten hiervoor zijn onder meer de vakwerkplannen, de programma's van toetsing en doorstroming voor de onderbouw en de programma's van toetsing en afsluiting in de bovenbouw. Verder worden er regelmatig functioneringsgesprekken gehouden.

Eén onderdeel van de kwaliteitszorg is onvoldoende. Dat betreft de evaluatie van het onderwijsproces. Er vinden wel diverse evaluaties plaats maar nog onvoldoende systematisch. Lesbezoek beperkt zich voornamelijk tot nieuwe leraren en leraren die in een verbetertraject zitten. Uit gesprekken met leraren blijkt dat men hier wel behoefte aan heeft. Sommige leraren hebben op eigen initiatief collegiale visitatie georganiseerd en/of zetten enquêtes uit onder leerlingen maar ook hier geldt, dit is geen schoolbreed beleid.

De schoolleiding geeft aan dat ze bezig zijn met de ontwikkeling van een systematiek waarbij men systematischer zicht kan krijgen op de kwaliteit van het onderwijs. In samenhang hiermee is reeds dit jaar ingezet op een andere wijze van aansturing waarbij teams per leerjaar worden gestimuleerd om binnen de schoolbrede onderwijskundige kaders eigen beleid te ontwikkelen.